

במתנה

דפיו זנוב

על מה שבזר זכינו

הרבנית ימימה מזרחי

בעריכת יקרת פרידמן

גיליון 233

פרשת פנחס ✦ י"ד בתמוז ה'תשע"ט (7/2019)

יום יום חג, חג יום יום

אבל מעבר לזה, הבנות האלה נשארו עם געגוע גדול בלב. היה להן אבא; "אבינו מת בְּחֶטְאוֹנוּ"⁴ והן נשארו עם געגוע. וזאת הבשורה של ימי בין המצרים שמתקרבים אלינו: כל עוד את מתגעגעת למשהו, ויודעת להפוך את החֶסֶר שלך לכמיהה ולחלום, את תיגָאֵלִי.

אנחנו פוגשים בפרשה את משה רבנו עומד על הר נבו, הר הָעֵבְרִים,⁵ והקב"ה אומר לו: "כִּי מִנְגִיד תִּרְאֶה אֶת הָאָרֶץ וְשָׁמָּה לֹא תָבֹא".⁶ לכל אחד מאיתנו יש נבו כזה וה"אור החיים" הקדוש, שהשבע ביום רביעי בערב וחמישי חל היארציית שלו, כותב לנו כל כך יפה שכל נבו שיש לך בחיים, כל חסר שיש לך בחיים, הוא התחלה של נבואה.

הנבו הוא מיני-נבואה. כשעומד משה רבנו על ההר וחולם, בדיוק כמו בנות צלפחד, להיכנס לארץ, ה' אומר לו: "עֲלֵה אֶל הָר הָעֵבְרִים הַזֶּה וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּרְאִיתָ אֹתָהּ".⁷ שואל ה"אור החיים" הקדוש, זכותו תגן עלינו: למה כתוב פעמיים "וּרְאֵה" - "וּרְאִיתָ"? כי בפעם הראשונה את תראי את המציאות ותגידי: "וואי. אין לי". ובפעם השנייה את תראי את המציאות והפעם - באור החיים. "לְרֹאוֹת בְּאוֹר הַחַיִּים",⁸ כך הוא כותב. הוא טובע את שם הפירוש שלו בפירושו לפרשה שבה הוא נפטר.

פרשתנו, פנחס, מפגישה אותנו עם חמש אחיות הידועות כ"בנות צִלְפַּחַד". כמה אני אוהבת אותן. בנות צלפחד הן הדוברות של הדור הזה, הדוברות של הדור שלנו. איך כתוב עליהן - **כָּן בְּנוֹת צִלְפַּחַד דְּבָרַת!**¹ הקב"ה מסכים לדבריהן וחז"ל אומרים: מה שלא ידעו גברים להורות, ידעו נשים להורות.² היה להן כוח מדהים. מה פירוש "להורות" - להורות מציאות שאיש עדין לא חשב עליה. באומץ גדול הן ניגשות ואומרות: "יש פה משהו בשטח שצריך לדון בו". הן לא מתריסות כלפי עולם ההלכה, אבל הן לא מהססות להביא לפתחו של משה את הרצון שלהן לחלק ולנחלה. נשים שלא ויתרו, לא ויתרו על החלק שלהן.

איך הן מגיעות לכמיהה הזאת, לרצון הזה? אז קודם כל, הן בנותיו של החולם הגדול, יוסף. **וַתִּקְרַבְנָה בְּנוֹת צִלְפַּחַד בֶּן חֲפַר בֶּן גִּלְעָד בֶּן מְכִיר בֶּן מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחַת מְנַשֶּׁה בֶּן יוֹסֵף**,³ אותו יוסף שכולם לעגו לחלומותיו. גם הן יכלו לוותר על החלום, כי מה פתאום בנות יקבלו חלק ונחלה?! והן עושות זאת בגדול, כי הן חולמות בגדול.

כל עוד את מתגעגעת למשהו, ויודעת להפוך את החֶסֶר שלך לכמיהה ולחלום, את תיגָאֵלִי.

⁴ במדבר כ"ז, ג: "אָבִינוּ מֵת בְּחַטָּאתָנוּ וְהוּא לֹא הָיָה בְּתוֹךְ הַעֲדָה הַנּוֹעֲדִים עַל הַיְהוָה בְּעֵצַת קִרַח כִּי בְּחַטָּאוֹ מֵת וּבָנָיִם לֹא הָיוּ לוֹ".
⁵ דברים ל"ב, מט: "הֲרֵי הָעֵבְרִים הַזֶּה הָר נְבוֹ".
⁶ דברים ל"ב, נב.
⁷ במדבר כ"ז, יב-יג.
⁸ רבי חיים בן עטר, "אור החיים" לפרשת פנחס, כ"ז, יג: "וּרְאִיתָ אֹתָהּ - ולא הספיק מה שכבר אמר וּרְאֵה אֶת הָאָרֶץ? על דרך אומרם ז"ל (ספרי ח"א קל"ו) שהראהו ה' ראייה נסיית מה שאין כח בשיעור עין טבעית לראות באור השמש זולת באור הגנוז כידוע, ולזה הבטיחו ואמר לו וּרְאִיתָ אֹתָהּ כי יאיר לפניו אור החיים, וכמו כן תמצא שאמר הכתוב (שם ל"ד) וּרְאֵהוּ ה' וגו' להעיר על האמור".

¹ במדבר כ"ז, ז.
² רש"י לבמדבר כ"ז, ה: "וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת מִשְׁפָּטָן לְפָנָיו" - (סנהדרין ח) נתעלמה הלכה ממנו וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר (דברים א) **והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי** (סנהדרין שם) ד"א ראויה היתה פרשה זו להכתב על ידי משה אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן. וגם: תלמוד בבלי, סנהדרין ח', ע"א. וגם: תלמוד בבלי, בבא בתרא קי"ט, ע"ב: "בנות צלפחד חכמניות הן דרשניות הן צדקניות הן חכמניות הן - שלפי שעה דברו. דא"ר שמואל בר רב יצחק מלמד שהיה משה רבינו יושב ודורש בפרשת יבמין [...] אמרו לו: 'אם כבן אנו חשובין תנה לנו נחלה כבן, אם לאו תתיבם אמנו'. מיד "ויקרב משה את משפטן לפני ה'". דרשניות הן - שהיו אומרות: 'אילו היה [לו] בן לא דברנו'".
³ במדבר כ"ז, א.

מה זה אומר, "לראות את החיים באור החיים"? אחרי שראית מה אין לך, את הנבו שלך, עכשיו תגידי לעצמך בנבואה: "זה יבוא. זה יבוא. אני רק צריכה לרצות מספיק".

ובאמת, הבנות האלה של צלפחד לא מפסיקות לרצות. הן לא שוקטות על השמרים. אלה שמותיהן - מַחְלָה, נְעָה, חַגְלָה, מְלֶכָה ותְרַצָּה.⁹ נועה - מתנועעת. מחלה - יוצאת במחול. חגלה - חגה (נעה במעגל). מילכה - מהלכת. תרצה - רוצה. הן כל הזמן רוצות וזזות וכמהות. כי הן ידעו חֶסֶר.

אין אחת שלא נלקח ממנה משהו. קוראים לזה, בלשון ימי בְּיַן הַמְצָרִים, "בטל התמיד". אתם חושבים שמה שיש לכם יישאר תמיד? הבנות האלה חשבו, כמו שאני חשבתי, שאבא זה לתמיד. "אבא זה מוסד. אבא ידאג לנו. יהיה לי חלק ונחלה תמיד, כי אבא פה". ופתאום בטל התמיד ואבא שלהן איננו. "אבינו מת ואנחנו לבד ומי ידאג לנו עכשיו, כשבטל התמיד?"

זה קורה לכולם. פתאום השלום-בית הזה, שחשבתי שהוא תמיד. הפרנסה, שחשבתי שהיא תמיד. חלילה הבריאות, שחשבתי שהיא תמיד. ואומר לנו הרב שמשון רפאל הירש: החסרון הזה, כשמשוה שהיה תמיד לא עלינו הסתיים, זה גורא מפחיד. בי"ז בתמוז בטל קורבן התמיד בבית המקדש והכל הזדעזע. היתה רעידת אדמה ת"ק פרסה על ת"ק פרסה,¹⁰ עשר בסולם ריכטר. האדמה רועדת ומה עכשיו? עכשיו תעמדו על הגבו הזה ותתגעגעו ותחלמו ואל תוותרו. זו עבודת ימי בין המצרים.¹¹

איפה מסופר על קורבן התמיד? בפרשתנו, פנחס! **את קרבני לחמי לאשי ריח ניחחי תשמרו להקריב לי במועדו.**¹² כך כתוב ומיד לאחר מכן הפרשה מדברת על פסח, שבועות וסוכות. והרש"ר הירש אומר: "**להקריב לי במועדו**" - המועד האמיתי הוא התמיד. היומיום. פרשה זו, הוא כותב, **כוללת את המאורעות ה"יום-יומיים" עם המאורעות "היחידים במינם"**, החגים. **היהדות מצרפת את זריחת החמה ושקיעתה אל עלילות ה' של יציאת מצרים, מתן תורה והמסע במדבר ועם פסח, שבועות וסוכות, שמופיעים מיד אחרי קורבן התמיד.** הקב"ה ראה בזריחת החמה ובשקיעתה - מועד! "**את קרבני [...] תשמרו להקריב לי במועדו**", כי מאורע זה, החוזר ונשנה מדי יום ביומו, בקביעות שאין למעלה הימנה, הוא יהיה "מועד". כל קרן אור העולה והיורדת [...] תראה את ה' בעיצומו של מהלך העולם.¹³

⁹ במדבר כ"ו, לג.

¹⁰ תלמוד בבלי, סוטה מט, ע"ב: "תנו רבנן: כשצרו מלכי בית חשמונאי זה על זה היה הורקנוס מבחין ואריסטובלוס מבפנים בכל יום ויום היו משלשין דינרים בקופה ומעלין להן תמידים היה. שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יונית לעז להם בחכמת יונית אמר להן: 'כל זמן שעוסקים בעבודה אין נמסרין בידכם למחר שלשלו להם דינרים בקופה והעלו להם חזיר', כיון שהגיע לחצי חומה נעץ צפרניו נזדעזעה א"י ארבע מאות פרסה." וגם: תלמוד בבלי, מנחות סד, ע"ב.

¹¹ רש"ר הירש בפירושו לפרשת פנחס.

¹² במדבר כ"ח, ב'.

¹³ ר' שמשון רפאל הירש, פרוש הרש"ר הירש לבמדבר כ"ח, ב: "להקריב לי במועדו".

במילים אחרות, רש"ר הירש אומר לנו: הקביעות היא חג. אל תחכו שיקחו לכם משהו, שיתבטל התמיד, כדי לחגוג וכדי לבקש חגים. תחגגו את התמיד; **את הכבש אחד, תעשה בבקר; ואת הכבש השני, תעשה בין הערבים.**¹⁴ העבודה השגרתית הזאת של כל יום והילדים והחופש - את לא מבינה איזה מועד זה. החג - יומיום והיומיום - חג.

ואתם לא מבינים מהי הכבשה הזו שהיו מקריבים. "כבשה", אומר ה"תפארת שלמה", לשון כיבוש.¹⁵ בכל יום תכבשו את היצר הרע שלכם, יצר התלונה, ותגידו: "וואו. אני עוד כאן. עוד נוסעת על הכביש". קורבנות-התמיד הם בכבישים, הכבשים שאנחנו מקריבים כיום, ה' ישמור.

רק לומר תודה. הלכנו לשלום וחזרנו לשלום. ומה שאין, מה שנלקח - פשוט לעמוד על הר נבו ולהגיד: "יבוא. יבוא".

וזאת התורה הגדולה של בנות צלפחד. ויהי רצון שכל אחת תקבל את החלק שלה, את הנחלה שלה, את הגאולה שלה. יהי רצון שנישאר זו לזו תמיד.

בצוות העריכה: הדסה סאסי

כבר יש לך יומן לשנה החדשה?

בקרוב!

יומן "שנה וברכותיה" של הרבנית ימימה מזרחי

לשנת תש"פ * 2019 - 2020

בשעה טובה נכנס לבית הדפוס.

בקרוב נבשר פתיחת המכירה!

לקבלת עדכון על היומן, רכישה, דפי זהב ועוד דברים

טובים, הירשמי כאן (בחינם): www.parasha.org

לרכישות קבוצתיות - אנחנו כאן! כתבו אלינו

info@parasha.org

או טלפנו 077-8066747 בין 09:00-15:00

מחכות אתכן בהתרגשות, ציפיייה ואהבה

¹⁴ במדבר כ"ח, ד.

¹⁵ רבי שלמה רבינוביץ' מרדומסק, "תפארת שלמה" לפרשת פנחס.